

יש נוהלין פרק שמיני בבא בתרא

ק"ג.

עין משפט גד מצוה

ב"א מי"ו פ"ה מ"ט
ה' ת"ג פ"ג ע"ג
פ"ה א"י פ"ג ע"ג
פ"ה א"י פ"ג ע"ג
פ"ה א"י פ"ג ע"ג
פ"ה א"י פ"ג ע"ג

רבינו גרשום

וה"ל לא ת"ק ת"ק
לכ"כ ישראל מ"ט
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק

הגרות הב"ח

נ"ס ו' ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק

מוסר רש"י

לכ"כ ש"ס ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק

נתיב איך לא תסוב נחלה למטה אחר כסיכה כעל הכתוב
מדרב אהא אומר כסיכה כעל או אינו אלא כסיכה הן כעל
אומר לא תסוב נחלה לכני ישראל ממטה אל מטה הרי סיכה הן
אומר הא מה אני מקיים ממטה למטה אחר כסיכה כעל הכתוב

מדרב. ומשמעות דורשין איכא
דיניהו תנא דבריהו קמיתתא פשיטא
ליה דקרא בתרא דהיינו ממטה
למטה אחר כסיכה כעל מיידי
כדמפרש לקמיה מדכתבי היה אחר
בהלך מוקי לקמא כסיכה תנא דמרי
קראי כסיכה כעל למה לי וכדרי
ליה להאי תנא כדלמירין צלמא
אישי בנחלת משה אלהי אבותי
ידבק בני ישראל.
מכריזי לו:
3 וטוב דולד אית יאיר
יודי לו עשרים ידבק מטות בני
ערים בארץ הגלעד.
דברי הימים א ג כב
4 ואלעזר בן אוזיאל חת
וקברו אתו בגבעת פנתם
בנו אשר נתן לו בור
אפרים יחשוב כד לל

תניא איך יולא תסוב נחלה ממוטה למטה
אחר בסיבת הבעל הכתוב מדרב אתה אומר
בסיבת הבעל או אינו אלא בסיבת הן
כשהוא אומר יולא תסוב נחלה לבני ישראל
ממוטה אל מטה הרי הסיבת הן אמור הא
מה אני מקיים ולא תסוב נחלה ממוטה למטה
אחר בסיבת הבעל הכתוב מדרב דכולי
עלמא מיהת ממוטה למטה אחר בסיבת
הבעל הכתוב מדרב מאי משמע ^(א) סימן אמר
רבה בר רב שילא אמר קרא אישי תרויהו
אישי כתיב בהו אלא אמר רב נחמן בר יצחק
אמר קרא ידבקו תרויהו ידבקו כתיב בהו
אלא אמר רבא אמר קרא ידבקו מטות רב
אשי אמר אמר קרא ממוטה למטה אחר וכן
לאו אחר הוא אי"ו אברהו אמר ר' יוחנן אמר
רבי ינאי אמר רבי ומוטו בה משמיה דרבי
יהושע בן קרחא הוה ויהו לו כי משמיה
בראי בכמוחש שנאמר ^(ב) לבעל אשאני נוטל
יאיר ויהי לו עשרים ושלוש ערים בארץ הגלעד
מנין ליאיר שלא היה לו לשגוב אלא מלמד
שנשא שגוב אשה ומתה בחיי מורישיה ומתו
מורישיה וירשה יאיר ואומר ואלעזר בן
אהרן מת ויקברו וגו' מנין לפניהם שלא היה
לו לאלעזר מלמד שנשא אלעזר אשה ומתה
בחיי מורישיה ומתו מורישיה וירשה פנחס
ומאי ואומר וכי תימא יאיר הוה נסיב איתתא
ומתה ^(ג) וירתה תלמוד לומר ואלעזר בן
אהרן מת וכי תימא דנפלה ליה בשדה חרמים
אמר קרא בנו נחלה הראויה לו וירשה בנו:
ובני אחות: ^(ד) תנא בני אחות ולא בנות אחות
למאי

(א) י"ל שהיא גם אמרה,
(ב) לקמן שני ד"ק מ"ב,
(ג) לקמן ק"ט (ד) וי"מ מ"ט
שכן ק"ו פ"ה ד"ה ורביק
ות"ס ככותב נה מ"ט ד"ה
מן וי"מ פשיטת ק"ב ד"ה
נ"ה

תורה אור השלם
1 ולא תסוב נחלה ממוטה
למטה אחר כי אישי
בנחלתו ידבק מטות בני
ישראל:
2 ולא תסוב נחלה לבני
ישראל מטות אל מטה בני
אישי בנחלת משה אלהי
ידבק בני ישראל:
מכריזי לו:
3 וטוב דולד אית יאיר
יודי לו עשרים ידבק מטות בני
ערים בארץ הגלעד.
דברי הימים א ג כב
4 ואלעזר בן אוזיאל חת
וקברו אתו בגבעת פנתם
בנו אשר נתן לו בור
אפרים יחשוב כד לל

נ"ס ו' ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק

מוסר רש"י

לכ"כ ש"ס ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק
מ"ט ב"ב ת"ק ת"ק

כבר בן ארבעים שנה נדתיא
בפרקמיא וארבעים שנה למד וארבעים שנה ליימי ק"כ
שנה ואפילו נולד ר' יהושע בנו מיד כשנשא אכתי לא היה כי אם
בן פ' כשנולד רבי דאמר בפרק בתרא דקידושין ^(דף ע"ג:) עד שלא
מת רבי עקיבא נולד רבינו הקדוש פחות ממאה וארבעים לא היה
ר' יהושע כשיניך את רבי דנפחות משבעים לא היה מנדרו וכבר
היה רבי בן ששים שנה ומה צרכה היא זו לצרכי בעשר שנים ועוד
דכברא שלא נולד עד שחור ר' עקיבא מני רב אחר כ"ד שנה אי"כ
כשהיה ר' יהושע בן ק' וארבעים כבר היה רבי בן פ"ד שהוא
יומר מחני ימינו ועוד שפי' רבינו נסים סתריה שאלא כנרתיא
רבה דחון מן הקרח היה רבי אלעזר בן עזריה אלא אומר ר"מ
דקרחא הוא שם אדם כמו קרח^(ז): **בתרא** בחיי מורישיה ^(ט)
וירשה יאיר. וז"ל דבן יורש צראוי נכסי אמו ובעל אינו יורש
מגלן דבעל קודם לבן וי"ל כיון שהבעל אינו יורש ממנה קורבה
אלא ממנת שאירות שהן חשונין ככשר אחד אס כן כמו שהוא
קודם לשאר קרוינין כן הוא קודם לבן דמאי לי האי ומאי לי האי:
וירש

מטה אבותי ידבק בני ישראל וזי
תרויהו נמי כסיכה כעל ומיהו גם המתרח היה יודע דנהאי קרא
אישי כתיב דול קרי בי רב הוא ואלמאי דבעין לעיל ממאי משמע
דהאי קרא ממטה למטה אחר כסיכה כעל הבעל מיידי אתה איהו למימר
דשפיר משמע דכסיכה כעל מיידי דהא כתיב היה אישי ומתה על
עמך למה גם הראשון אינו מדרב כסיכה כעל כיון דכתיב היה
אישי אלא מחון שמותר מוקי ליה כסיכה הן וההוא אישי דקרא
קמא לדרשא צלמא אתה וגם המקשה משיב תרויהו נמי אישי כתיב
בהו ומה ראתי שיהא אחרון דוקא וקמא לדרשא אדרבה קמא לגופיה
לסיבת כעל ומתרח לדרשא ואכתי מאי משמע דמתרח כסיכה
כעל: ידבקו. אין לשון דבק אלא בין אישי לאשה כדכתיב ודבק
באשתו ^(בראשית ג) דכיון דמפורש כל כך דכתיב היה לשון דביקה
דהאי כסיכה כעל מיידי ומתרח הוא דהוא שפיעא ליה לתנא וזע"ג
דקרא קמא נמי ידבקו כתיב מיתי לדרשא צלמא: מטות. משמע
בעל דביקת מטות על ידי בעל הוא: תרויהו נמי מטות כסיכה כעל
לא גרס: **רב אשי אמר**. הכי משמע קרא לא תסוב נחלה ממטה
האשה למטה אחר שירשנה בעלה אס מנשא לו שהוא אחר לגבה

אכל כל נוסחתי נחלה על ידי בנה שירשה אינו אחר ממש לגבה חיה
אביה דנחלה לו רחילה לה אינו יורש אלא קרוייה מזל האב או בנה יירשנה שהבן יורש את אקנו כדכתיב ^(ויקרא טו)
ואס אין לו בת עיין עליה שכן הבת יורש אביה: **כנמוחוק**. ירושה שהיא מוחוקת כבר קודם מיתתה כגון שמת אביה ואחר כך
מתה היא ומינין שאלא יירש דקד"ח כיון דבעל קודם לגבה לירשה וה"ל כשמתה ואחר כך נפלה לה ירושה יקדים האב לבנו דק"ו
הוא כיון דנמחקס כן הוא קודם לטול בנחלה צראוי נמי הוא יורש ק"ו מנין שירש צראוי: **וירשה יאיר**. ולא שגוב אכתי לפי שאין
הבעל נוטל צראוי דלמי היה נוטל צראוי הוא היה יורש ולא יאיר בנה שאלא קודם לבנו צירושא אשמו: **וירשה יאיר**. לאשמו: **נחלה**
הראויה לו וירשה בנו. מאשר יתן לו בחר אפרים ויהושע ^(ד) קדייק דמשמע שאלא לדין אלעזר ופנתם על עסק ירושה זו לפי שהיתה ראויה
לאלעזר ומתה צרות דין לפנתם בנו לפי שאין הבעל נוטל צראוי. ורבינו חננאל פירש דדייקין מדכתיב כהאי קרא בנו וכי אינו כתב
בגגנת פנתם ולא אמר בנו הלא ידוע שפנתם כן אלעזר הוא ומפני מה כתב בנו למד כי זו הגבעה היחיה ראויה לאלעזר וירשה פנתם
בנו דבני מיעוט משמע בנו ולא הוא מכלל שיהיה ראויה לאלעזר והלכך ליכא לומר דנפלה ליה משדה חרמים שחלק פנתם לא היה
ראוי לאלעזר כן כתוב צירושיו רבינו חננאל: **ובני אחות**. יורשין אחי אחן: **סנה** ג"ל אהות ולא בנוס אחוס. וכדמפרשין לקמיה:

דפרישי בני אחיה הכי בני אחיה נחלין ממן אחי מן פתח דאשה וירשה אחיה ואין האח יורש את אחותו ודכתיב שהיא אינה יורשת את בנה כן אין אחיה